

KWINK

nummer

2

2024-2025

Magazine
voor sociaal-
emotioneel
leren

Pedagogisch
vakmanschap
onder de loep

Nieuwe Kwink-webinars

Online beïnvloeding

Prikbord

Kwink magazine is speciaal gemaakt voor leerkrachten, intern begeleiders en directieleden die meer willen weten over sociaal-emotioneel leren op school. *Kwink magazine* biedt achtergrondinformatie en informatie over Kwink om scholen te enthousiasmeren voor sociaal-emotioneel leren in de klas. Veel leesplezier!

Kwink roll-up banner: vernieuwd!

Laat ouders het belang van sociaal-emotioneel leren op jouw school zien! Dat kan met deze vernieuwde Kwink roll-up banner. De banner kost € 135,-. Leuk voor in de aula, bij de entree van de school of gewoon in de klas.

Kwink-webinar 20 maart Rust in de school (vervolg)

Wouter Siebers, projectleider van Kwink, geeft een vervolg aan het webinar over 'Rust in de school'.
Save the date!
Donderdag 20 maart, 15:00 uur.
Aanmelden kan via het Digibord van Kwink.

Kwink-slagen vernieuwd

Misschien heb je het al gezien? De Kwink-slagen zitten in een nieuw Kwink-jasje. Dezelfde inhoud, maar dan nog aantrekkelijker vormgegeven.

Week van de Lentekriebels

Van 31 maart t/m 4 april 2025 is het weer tijd voor het bespreken van het thema van de Week van de Lentekriebels in je klas: 'Praten over relaties en seksualiteit in superdiverse klassen'. Kwink ondersteunt deze week met praktische tips en leerzame werkvormen.

COLOFON

Kwink magazine voor sociaal-emotioneel leren

Redactie

Gerard van Midden,
hoofdredacteur

Martijn Wabeke,
eindredacteur

Erik Idema,
uitgever

Auteurs

Tea Adema, Sanne Boer, Dianne Bos, Liesbeth van 't Hof, Erik Idema, Sander Kooijman, Gerard van Midden, Kees van Overveld, Lynette de Ruijter, Wouter Siebers, Linda van Valkenhoef.

Fotografie

Doriekefotografie (p. 9, 13)
Dreamstime (p. 5, 6, 12, 15, 20)
Hilde Sneep (p. 4)
iStock (p. 1, 9, 16, 18)
Suzan Alberts (p. 18)

Vormgeving

Studio Michelangela, Utrecht

Uitgever

Kwintessens
Berkenweg 11
3818 LA Amersfoort
T: 033 460 19 40
E: info@kwinkopschool.nl

www.kwinkopschool.nl
www.kwintessens.nl

2024 – 2025 nr. 2
issn: 2405-5956

Alle rechten voorbehouden

Overname uit Kwink magazine is zonder voorafgaande toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Inhoud

P. 4-5

Traumasensitief werken (2)

P. 6-7

Pedagogisch vakmanschap onder de loep!

P. 14

Kwinkmeting

P. 16-17

Hoogintelligente leerlingen die steeds vaker vastlopen in het onderwijs

P. 18-19

De piramide van Maslow als hulpmiddel voor kinderen

En verder....

P. 8-9

Boekbespreking

P. 10

Vraag aan de redactie

P. 12-13

Online beïnvloeding

P. 15

Sociaal-emotioneel leren thuis

Topje van de ijsberg

De vakantie is voorbij, de kerstversiering de school uit... een gloednieuw jaar ligt voor je. Een mooi moment om even in de (professionele) spiegel te kijken. En precies daartoe daag ik je uit.

Een korte oefening op papier, doe je mee? Schrijf drie namen op van leerlingen:

- 1 De leerling van wie je denkt: 'Wat een topper, daar kan ik er wel 30 van hebben.'
- 2 De leerling van wie je aan het einde van de dag denkt: 'O ja... jij was er vandaag ook. Ik heb je eigenlijk weinig gesproken.'
- 3 De leerling van wie je stiekem blij bent als hij of zij aan het einde van de dag het lokaal weer verlaat.

Vraag je nu af welke gedragingen deze leerlingen gedurende de dag vertonen. En in hoeverre die gedragingen passen bij hoe jijzelf bent en wat jij prettig vindt. Grote kans dat de leerling die jij als positief ervaart, op een natuurlijke manier bij jou past. Dit noemen we: *goodness of fit*.

Sommige leraren zeggen wellicht: 'Voor mij is ieder kind gelijk.' Helaas is dat een pijnlijke valkuil. We zijn allemaal mensen met persoonlijke voorkeuren. We behandelen leerlingen dus niet helemaal gelijk. Hoe ze doen, welke kleding ze dragen, welke naam ze hebben... al die zaken spelen een rol in hoe we naar hen kijken en, uiteindelijk, hoe we handelen.

Wat kun je dan wél doen? Het begint bij bewustwording. Als je weet dat je het moeilijker hebt met sommige leerlingen, is dat een mooie start om over interactieproblemen na te denken. Het zegt namelijk iets over de wisselwerking tussen jou en de leerling. Veel onderwijsprofessionals spreken vaak over gedragsproblemen, waarbij de verantwoordelijkheid (te veel) bij het kind komt te liggen.

Kortom: als je als leraar in de spiegel kunt kijken en vervolgens je interactie kunt aanpassen, heb je al een wereld gewonnen. Wij kunnen immers ons gedrag als professional beter sturen dan dat een leerling dat kan.

En vergeet niet: het gedrag van een leerling is vaak slechts het topje van de ijsberg. Durf jij onder de waterlijn te kijken en te ontdekken wat er werkelijk speelt?

Wouter Siebers
Projectleider Kwink

Traumasesitief werken (2)

Op de Emmaschool in Apeldoorn, onderdeel van PCBO Apeldoorn, wordt traumasensitief gewerkt. Directeur Jenny van Hove vertelde in het vorige Kwink magazine waarom het team hiervoor gekozen heeft. In dit nummer legt ze uit wat het betekent voor de manier van lesgeven en wat dit van de leerkracht vraagt.

Adverse Childhood Experiences (ACE's) hebben levenslange gevolgen voor leefstijl en gezondheid.
Bron: Augeo.nl

In de training voor scholen die traumasensitief gaan werken, zit een oefening waarbij de groep in tweetallen gaat staan. Iedereen krijgt een blinddoek om en elk tweetal een ballon tussen zich in. Terwijl de trainer een ingewikkeld verhaal voorleest, loopt er iemand door de ruimte met een naald in zijn handen. Die komt dichtbij en gaat weer weg, geeft soms een stootje tegen de ballon. Door de dreiging van de knappende ballon kan niemand iets van het verhaal navertellen.

Jenny: 'Wat wij ervaren in de oefening, is vergelijkbaar met een kind dat vol stress en angst naar school komt.'

Structuur

Kinderen die te maken hebben met trauma's, moeten van tevoren weten: zo gaat het hier op school en dit is mijn rol. Kernwoord op de Emmaschool is daarom 'structuur'. In alles wat er gebeurt, zijn structuur en verwachtingsmanagement verweven. Daardoor voelen kinderen zich veilig en kunnen ze tot leren komen.

Jenny: 'In alle groepen staat op het bord precies de volgorde van de dag. Daar moet je je als leerkracht ook aan houden, want er zijn kinderen die er echt niet tegen kunnen als dat plotseling anders wordt.'

Daar moet je als leerkracht goed over nadenken. Onze manier van instructie geven, volgens de EDI (Expliciete Directe Instructie), helpt hierbij. Ook daarvan is de structuur heel duidelijk.'

Betrouwbare volwassene

'Leerkrachten op onze school weten dat zij de betrouwbare volwassene in het leven van de kinderen zijn. Zo stellen ze zich ook op. Sommige kinderen worden thuis geconfronteerd met schreeuwen, schoppen en slaan, allemaal van die onveilige dingen. Een leerkracht zal dat niet doen. Orde houden zonder stemverheffing is soms best een hele klus. Het lukt door, waar nodig, dichterbij het kind te zijn. Maar er wordt wel duidelijk gemaakt dat als zij dingen doen die niet kunnen, de regels ook voor hen gelden. Smijdt een kind alles van tafel? Dan neemt de juf het heel rustig mee en zorgt ervoor dat het twee groepen hoger of twee groepen lager komt. Zegt: "Dit kan niet. We hadden een afspraak. Je gaat nu even naar een andere klas om weer rustig te worden."

Het kind krijgt overschrijfwerk mee en moet 15 minuten overschrijven. Dat is om rustig te worden. Terug in de klas schrijft een kind een herstelblad, waarop het verwoordt wat er gebeurd is, hoe het opgelost kan worden en wat het daar zelf voor gaat doen.'

EHBO-koffer en huiskamer

'Elke klas heeft een rustplek. Daar mag een kind altijd naartoe gaan als het zich onrustig voelt. Het kind zet een timer op 15 minuten en kan dan een koptelefoon opdoen. Er is een EHBO (Eerste Hulp Bij Overprikkeling)-koffer waar friemeltjes inzitten en iets om te ruiken en te voelen. Hulpmiddelen om rustiger te worden. Na 15 minuten gaan ze terug naar hun plaats.'

Jenny van Hove-Frankruiter (Delfzijl, 1960)

'Je moet bij ons goed je grenzen kennen en weten wanneer je naar een collega moet lopen om hulp te vragen. We weten allemaal dat we voor de ander klaarstaan. We hebben het er natuurlijk ook in het team over. Er is ruimte om te zeggen dat het soms moeilijk is.'

Het kind op de rustplek mist soms de instructie, maar als het was blijven zitten, mist wellicht de rest van de groep ook de instructie door het onrustige gedrag.

Onze school heeft ook een huiskamer waar altijd iemand aanwezig is. Daar kunnen kinderen even zijn, weer rustig worden, zodat ze na 15 minuten weer verder kunnen.'

De leerkracht of een onderwijsassistent hebben oog voor kinderen die naar de rustplek of de huiskamer gaan. Ze laten het kind eerst even zelf tot rust komen.

Jenny: 'Maar alle kinderen vinden het fijn om er over te praten. Daarom vraagt een leerkracht altijd: "Hoe gaat het nu met je en kan ik nog iets anders voor je doen?"'

'Onze school heeft ook een huiskamer waar altijd iemand aanwezig is.'

Kansrijk

'Ook kinderen die het soms lastig hebben, kunnen heel goed leren. Maar dan moeten ze wel weten dat het gaat zoals ze gehoopt hadden. Dan is het veilig. Wij vinden als school dat je kinderen goed gefaciliteerd naar het voortgezet onderwijs moet laten gaan. We willen dat ze, waar het kan, hun achtergrond ontgroeien en het straks in de samenleving goed gaan doen.'

Dit doen we door samen met de IB-er van de bovenbouw te kijken naar de tussentoetsen en te zien hoe een kind groeit. Zo weten we waar we dat kind in het VO kunnen plaatsen. We proberen dit heel kansrijk te doen.'

Drie jaar lang kunnen we oud-leerlingen in het VO volgen. Het blijkt dat ze daar goed op het niveau blijven dat wij hebben geadviseerd. Dat is echt mooi om te zien.'

Pedagogisch vakmanschap onder de loep!

‘Wie hebben we te zijn?’

Vragen die mij vanaf het allereerste jaar als leerkracht al bezighielden waren: Waarom gedraagt een leerling zich bij de ene leerkracht wel goed en bij de andere niet? Hoe komt het toch dat kinderen het feilloos aanvoelen als jij een keer je dag niet hebt? En... hoe kan het dat als jij de tips uit die geweldige cursus toepast, die niet werken?

Als professional probeer je iedere dag het beste uit jezelf en de kinderen te halen. Je wilt het goed doen. Je wilt dat Mohamed gewoon eens een keer op zijn stoel blijft zitten tijdens je uitleg. Je wilt dat Sophia zelf haar broek dicht leert knopen en Kyara normaal in de rij gaat staan. Je wilt dat de moeder van Bradley gewoon luistert tijdens het voortgangsgesprek in plaats van onredelijk boos worden. Je wilt dat iedereen zich veilig en gezien voelt in jouw groep.

Dat is nogal een (pedagogische) klus! Eentje die door buitenstaanders nog vaak wordt onderschat. Als coach en onderwijskundige kom ik op scholen waar veel ongewenst gedrag van

leerlingen wordt ervaren en waar de communicatie met ouders steeds moeizamer verloopt. Zij hebben behoefte aan handvatten en tips waardoor het beter zal gaan. Toch blijkt vaak dat alleen praktische tips niet de oplossing zijn. Er is iets fundamenteelers nodig: een shift in de innerlijke houding van de leraar.

Ijsberg van McClelland

Het topje van de ijsberg...

Bij het hanteren van problemen richten we ons vaak op zichtbare zaken, zoals gedrag, kennis en vaardigheden; aspecten die meetbaar en tastbaar zijn. We proberen nieuwe technieken uit, schakelen een coach in of volgen cursussen in de hoop meer grip te krijgen op de situatie. Echter, door de oplossing buiten onszelf te zoeken, krijgen we juist geen grip. De enige factor waar we daadwerkelijk invloed op hebben, is onszelf.

In de ijsberg van McClelland (1973) zien we dat een groot deel, zoals overtuigingen, waarden en drijfveren, zich onder de oppervlakte bevindt. Deze onzichtbare lagen zijn echter bepalend in hoe we reageren op anderen en de wereld om ons heen. Deze lagen zijn dus ook cruciaal voor de manier waarop we lesgeven en omgaan met uitdagingen in de praktijk.

Spiegel

Wat als we in pittige situaties eerst zouden stilstaan bij onszelf? Als we zouden onderzoeken welke diepere overtuigingen, waarden en motieven ons eigen gedrag en aanpak bepalen? Vanuit welke houding en met welke bril we eigenlijk voor de groep staan?

Hier komt de kracht van de *inner stance* om de hoek kijken: zodra jij je bewust bent van jouw

innerlijke houding en in staat bent om vanuit kalmte, vertrouwen en zelfinzicht te handelen, zal er progressie ontstaan.

Stel je voor dat je voor een spiegel staat en je reflectie ziet. Wat gebeurt er als je door de buitenkant heen naar binnen kijkt? Wie ben jij als leerkracht, in de kern? Net zoals een spiegel alleen kan reflecteren wat ervoor staat, zullen je leerlingen jouw innerlijke houding ook aanvoelen en spiegelen. Wanneer jij bewust werkt aan je innerlijke rust en zelfvertrouwen, zul je merken dat de klas hierop reageert.

Dit alles vraagt om extra inzet op de korte termijn, maar zorgt voor een duurzame oplossing op de lange termijn. Je hebt jouw denkwijze en pedagogisch handelen dan namelijk volledig geïntegreerd en eigen gemaakt.

Praktijktip

Hierbij een kleine oefening om je innerlijke houding als leerkracht te versterken:

- 1 Neem een situatie in gedachten van een leerling die ongewenst gedrag vertoont.
- 2 Schrijf op wat jouw primaire reactie is op het gedrag van de leerling (bijvoorbeeld: frustratie, ongeduld). Welke interventies zou je het liefst op deze leerling inzetten?
- 3 Vraag jezelf af: Wat zegt dit over mijn inner stance, over de houding die ik al dan niet opzettelijk aanneem? Vanuit welke overtuiging reageer ik? Wat is de reden dat dit gedrag mij zo triggert?
- 4 Zet nu een stap terug. Hoe zou ik handelen als ik vanuit kalmte en vertrouwen werk? Welke aanpassing zou ik in mijn eigen houding kunnen doen om de situatie positief te beïnvloeden?

Het enige wat we hoeven te doen, is inzien dat alle benodigde kennis al in ons zit en dat het échte werk gaat over het versterken van jouw inner stance.

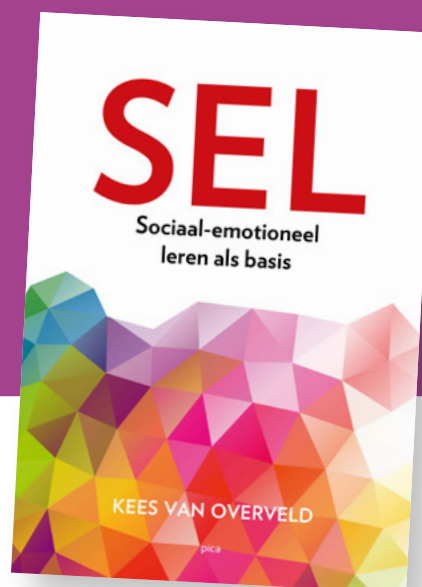
Veel succes!

Sanne Boer

Sanne Boer is onderwijskundige en trainer. Ze is in 2013 afgestudeerd als leerkracht en was later ook werkzaam als directielid en coach. Sanne startte in 2021 met coaching en training op kernvaardigheden en persoonlijk leiderschap (Spark Education).

Boek- bespreking

De kracht van SEL: een frisse blik op sociaal-emotioneel leren

De vorige editie van het boek *SEL als basis* staat ongetwijfeld in de boekenkast van elke Kwink-school. Dit boek, geschreven door Kees van Overveld, is dé bron als het gaat om sociaal-emotioneel leren (SEL) en vormt samen met zijn boek *Groepsplan gedrag* de basis van Kwink. In de onlangs herziene editie wordt de theorie nog verder uitgediept met nieuw onderzoek én een gloednieuw hoofdstuk 'SEL en trauma'. Wat het boek extra krachtig maakt, is dat Van Overveld niet alleen inzoomt op het gedrag van leerlingen, maar ook het gedrag van volwassenen in de schoolomgeving erbij betreft.

De theoretische basis van SEL

Het eerste deel van het boek neemt je mee in de achtergrond en basisprincipes van SEL. Van Overveld bespreekt verschillende perspectieven op sociaal-emotioneel leren. Ook de vijf SEL-competenties van CASEL krijgen aandacht. Dit keer in net iets andere terminologie, namelijk: Zelfbewustzijn, Zelfmanagement, Besef van de ander, Relatievaardigheden en Keuzes maken. Belangrijk in dit deel is de vraag waarom scholen eigenlijk met SEL zouden moeten beginnen. Het is niet zomaar een extraatje, maar een bewezen manier om de sociaal-emotionele vaardigheden van leerlingen te versterken, wat hun welzijn én leerprestaties ten goede komt. Ook geeft dit deel inzicht in hoe SEL-programma's werken en waarom ze effectief zijn in de schoolomgeving. Scholen die al langer met SEL

werken, zien de positieve effecten niet alleen bij hun leerlingen, maar ook in de algehele schoolcultuur.

SEL-competenties in de praktijk

Het tweede deel van het boek gaat dieper in op de vijf SEL-competenties en hoe deze zich in de praktijk laten vertalen. Hier krijgen leerkrachten concrete handvatten aangereikt om met deze competenties aan de slag te gaan. Dat zijn oefeningen en activiteiten die je direct kunt toepassen in je klas.

Ook heeft Van Overveld aandacht voor de leraar zelf. Leraren die hun eigen emoties goed kunnen reguleren en zelfbewust zijn, hebben meer tools in handen om effectief les te geven en om een

positieve invloed op hun leerlingen uit te oefenen.

Van Overveld benadrukt het belang van een stevige sociaal-emotionele basis bij leerkrachten. Een rustige, emotioneel stabiele leraar zorgt voor een rustige klas. En dat is precies wat je nodig hebt voor een leerklimaat waarin iedereen tot zijn recht komt.

De implementatie van SEL op school

Het derde deel behandelt wat er allemaal komt kijken bij de implementatie van een SEL-programma. Hier staan de stappen beschreven die een school kan zetten: van de voorbereidingsfase tot de uiteindelijke verankering van SEL in de dagelijkse gang van zaken. Dit is het gedeelte waarin scholen begeleid worden naar een duurzame aanpak van SEL. Belangrijk is dat SEL niet alleen iets is voor in de klas, maar ook voor in de lerarenkamer, de schoolleiding en de samenwerking met ouders.

In dit deel is een hoofdstuk gewijd aan SEL en trauma. Dit nieuwe hoofdstuk helpt scholen om beter te begrijpen wat een trauma betekent voor kinderen en hoe SEL kan bijdragen aan hun herstel en welzijn.

Bijlagen voor de praktijk

Een van de krachtige toevoegingen in deze herziene editie zijn de bijlagen. Hierin vind je onder

andere een minicursus waarmee je als team je eigen SEL-competenties onder de loep neemt. Er zijn ook handige hulpmiddelen zoals SEL-leerlijnen, beoordelingscriteria en een zelfscan. Hierdoor kun je direct aan de slag met het integreren van SEL in de praktijk.

Conclusie

Kees van Overvelds *SEL als basis* is hét boek voor iedereen die op een onderbouwde manier wil werken aan sociaal-emotioneel leren binnen de school. Het biedt een waardevolle mix van theorie en praktijk. De toevoeging van nieuw onderzoek maakt het een must-read voor elke leraar en schoolleider die hun onderwijspraktijk willen versterken met SEL.

Kees van Overveld

Kees van Overveld is pedagoog en expert op het gebied van SEL. Hij stond ook aan de basis van Kwink. Hij schreef meerdere boeken en geeft trainingen en lezingen over SEL in het onderwijs.

Vraag aan de redactie

TIP
Laat de poster printen via een online drukkerij. Mooier én goedkoper dan het kopieerapparaat.

Kun je Kwink gebruiken zonder ouderbetrokkenheid?

Kort antwoord: ja, dat kan. Kwink werkt ook zonder actieve betrokkenheid van ouders, maar ouderbetrokkenheid heeft een grote meerwaarde.

Als we de vraag breder bekijken, is het duidelijk dat sociaal-emotioneel leren (SEL) nog krachtiger wordt wanneer ouders meedoen. Als ouders de principes van Kwink thuis oppakken, ontstaat er een gezamenlijke aanpak van school en thuis. Die zorgt ervoor dat kinderen de SEL-vaardigheden op verschillende plekken kunnen toepassen en dat versterkt hun ontwikkeling.

Dankzij ouderbetrokkenheid krijgen leerlingen thuis hetzelfde aangeleerd als op school. Dit vergroot de eenduidigheid voor leerlingen en daarmee het leereffect.

Scholen kunnen de ouderbrief en koelkastposter printen en versturen om ouders te betrekken bij het SEL-programma. Deze zijn te vinden bij het materiaal voor de leerkracht bij elke Kwink-les.

Dit is de driemaandelijke nieuwsbrief over de methode Kwink voor sociaal-emotioneel leren die wij op school gebruiken. Kwink versterkt de sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen. Alleen bedoeld om nu en later goed te kunnen meedoen in onze samenleving. Kwink helpt ook bij het creëren van een veilige, sterke groep waarin kinderen voor elkaar opkomen.

De lessen 6 t/m 10 van Kwink

Dit is in het kort de inhoud van les 6 tot en met 10 van Kwink. Die geven we globaal in de periode na de herfstvakantie tot en met januari 2025.

Les 6: Ik denk aan mezelf en de ander als ik kies (midden- en bovenbouw). Ik kan een weloverwogen keuze maken (bovenbouw).

Les 7: Ik durf een keuze te maken (onderbouw). Ik herken mijn emoties als ik een moeilijke keuze maak (midden- en bovenbouw).

Les 8: Ik weet wat ik kan doen als ik het spannend vind (onderbouw). Ik kan mijzelf helpen als ik onzeker ben (midden- en bovenbouw).

Les 9: Ik weet wat ik al kan en daar ben ik trots op (onderbouw). Ik weet hoe goed ik mijn zelfbeeld kan beïnvloeden (midden- en bovenbouw).

Les 10: Ik kan mijn gevoelens uitleggen aan anderen (onderbouw). Ik kan mijn, soms complexe, gevoelens uit aan anderen (midden- en bovenbouw).

Dit zijn ook mooie onderwerpen om thuis met uw kind(eren) te bespreken. Vraag ook eens naar de ervaringen van uw kind(eren) met Kwink. Wilt u daar hulp bij? Gebruik dan de Koelkastposter die hiervoor speciaal bedoeld is. [Klik hier](#) voor deze poster.

Week van de Mediawijsheid

De Week van de Mediawijsheid is een jaarlijkse onderwijsweek waarin kinderen (beter) leren omgaan met sociale media en alles wat daarbij komt kijken. Dit jaar is die week van 8 t/m 15 november en heeft als thema 'Gezond met je scherm'.

Schermtijd speelt in vrijwel elk gezin een grote rol. Hoeveel tijd mag een kind dagelijks op of achter een scherm? Wat zijn voor- en nadelen? Wanneer gaat te veel schermtijd de sfeer in een gezin negatief bepalen? Het onderwerp roept veel vragen op. Op school, maar vooral ook thuis. Daarom besleed ook onze school aandacht aan dit onderwerp en komt uw kind misschien thuis met vragen en opdrachten hierover. Doet u mee?

Meer weten over de Week van de Mediawijsheid? Ga naar www.mediawijsheid.nl

Kwink thuis

Ga ook thuis met sociaal-emotioneel leren aan de slag. Meer achtergrondinformatie hierover leest u in de achtergrondartikelen in het Kwink magazine www.kwinkopschool.nl/kwinkmagazine én in het speciale oudermagazine www.kwinkopschool.nl/oudermagazine

Kwink-webinars

In 2024 hebben we verschillende Kwink-webinars georganiseerd. Geweldig dat die zo enorm goed bekeken zijn. Wist je dat je onder Meer informatie op het Digibord de terugkijklinks vindt? Zo kun je zelf of met het team de Kwink-webinars nog eens rustig terugkijken.

Bekijk hier o.a. de webinars 'Het belang van curatief handelen' en 'Rust in de school'.

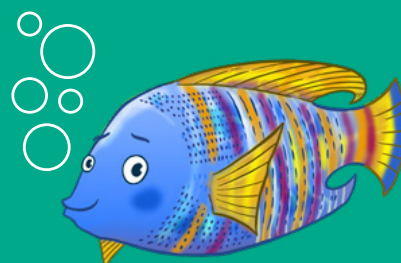

Kwink-webinar 'Rust in de school' (vervolg) Donderdag 20 maart, 15:00 uur

In dit webinar neemt Wouter Siebers, projectleider van Kwink, je mee in de vervolgstappen nadat je de adviezen voor 'Rust in de school' hebt ingebed.

Dit webinar gaat onder andere over de volgende onderwerpen:

- Afspreken en aanspreken
- Mandaat van een specialist (Kwink-coach)
- Coachen van collega's om tot het juiste gedrag te komen
- Omgang met ouders in een krachtige schoolcultuur

Kwink-coach trainingen voorjaar 2025

13.30 uur tot 16.30 uur

	SEL en groepsdynamica	Met je team aan de slag	Coaching van collega's	Het ontwikkelen van een SEL-plan
Online	woe 5 mrt 2025	woe 16 apr 2025	don 17 apr 2025	
Amersfoort		woe 19 mrt 2025 don 15 mei 2025	don 20 mrt 2025 woe 14 mei 2025	woe 4 jun 2025
Drachten		don 24 apr 25	woe 21 mei 2025	

Kwink voor nieuwe leerkrachten (online training)

woe 29 jan 2025, 13.30-15.30 uur

don 6 mrt 2025, 15.15-17.15 uur

woe 21 mei 2025, 13.30-15.30 uur

don 12 juni 2025, 15.15-17.15 uur

Gedrag is een keuze en komt voort uit ons zelfbeeld, onze normen en waarden en uit onze denkbeelden en overtuigingen. Kinderen moeten dagelijks tal van keuzes maken. Wie laat je bijvoorbeeld toe tot jouw groepje en wie sluit je buiten? Wie bepaalt eigenlijk jouw overtuigingen? Wie bepaalt wat jij denkt of wat je eigenlijk zou moeten denken? In dit artikel gaan we in op de kwalijke rol die sommige influencers hebben op onze leerlingen.

ONLINE beïnvloeding

Nature or nurture?

In iedere nascholingscursus die ik geef, stelt altijd wel iemand die ene vraag: 'Waar komt dat gedrag van die leerlingen nu vandaan? Ligt het aan de opvoeding die ouders geven of moeten we meer naar genetische factoren kijken?'

De vraag is makkelijk, het antwoord ingewikkeld. We weten het eigenlijk niet zo goed. Dat gedrag voortkomt uit opvoeding én aanleg is wel duidelijk. Al decennialang komt de vraag steeds terug. Ik

meen dat het Judith Rich Harris was die rond de eeuwwisseling de invloed van ouders en professionele opvoeders enorm afzwakte. Ik meen ook dat zij het was die in een lezing de volgende percentages weergaf: invloed genetische factoren op de ontwikkeling en gedrag van een kind: 50%; invloed van leeftijdsgenoten (peer group): 30%; en invloed van school en ouders tezamen: 20%.

De onlinewereld

De percentages hierboven komen voort uit een tijd waarin de leefwereld van kinderen nog redelijk overzichtelijk en controleerbaar was.

Rond 2012 kwam daar verandering in. Het was de tijd waarin telefoons werden vervangen door smartphones: draagbare minicomputers met een geweldige rekenkracht. Ineens werd het mogelijk om in een aantal kliks de hele wereld te verkennen. Het werd ook mogelijk om geavanceerde apps zoals Instagram (2010), Snapchat (2011) en TikTok (2016) te gebruiken. Kinderen konden door de nieuwe technologie in allerlei nieuwe werelden stappen. En met de ontdekking van spannende, leuke en uitdagende omgevingen, haalden we ongewild een nieuw fenomeen binnen: de influencer.

Andrew Tate: dubieuze internetondernemer

Influencers zien de onlinewereld als dé plek waar ze hun geld kunnen verdienen. Door diensten aan te bieden of door producten aan te prijzen, is het mogelijk om behoorlijk rijk te worden.

Influencers beïnvloeden. De naam zegt het al. Zolang de boodschap pro-sociaal is, hoeft dat geen probleem te zijn. We zien echter dat sommige influencers groot en vermogend worden door de verspreiding van informatie die de wereld nu niet echt gezelliger maakt.

Binnen de groep influencers valt vooral Andrew Tate op. Tate is een internetondernemer. Hij komt de laatste tijd nogal in het nieuws, omdat hij wordt verdacht van onder meer mensenhandel, fraude en verkrachting.

‘Echte mannen houden vrouwen onder de duim’

Tate is vooral onder jongens en adolescenten populair omdat hij een krachtige boodschap verspreidt: wees een echte man, wees sterk en laat dat zien. Echte mannen houden, volgens deze influencer, vrouwen onder de duim. Wie zich verdiept in zijn filmpjes die via sociale mediakanalen, zoals Instagram, worden verspreid, valt op dat de boodschap zeer vrouwvijandig is. Tate haat vrouwen, zoals hij zelf zegt. En die boodschap slaat aan.

Ik hoor de laatste maanden tijdens mijn contacten met scholen steeds vaker dat vrouwelijke leerkrachten door leerlingen van 8 à 9 jaar de meest vrouwonvriendelijke opmerkingen naar hun hoofd geslingerd krijgen. Het zijn vervelende opmerkingen over hun gewicht, hoe ze eruitzien. Eigenlijk zouden deze leerkrachten maar ‘achter het fornuis moeten kruipen’. Dat zijn uitingen die de leerlingen niet zelf hebben bedacht. Bij navraag blijkt dat de leerlingen ze via Tate hebben opgepikt.

De NOS schrijft in oktober 2024 over de invloed van

Tate in het Australische onderwijs. Jongens gedragen zich daar zo hypermannelijk, stoer en vrouwonvriendelijk dat vrouwelijke leerkrachten het onderwijs zelfs verlaten. Ze voelen zich onveilig, geschoffeed en niet gewaardeerd voor wie ze zijn.

Mocht je deze influencer nog niet kennen, kijk dan naar de documentaire *I Am Andrew Tate* op 2Doc.nl. Binnen tien minuten weet je al genoeg.

Verdiep je in de onlinewereld

‘Nature of nurture?’ was de vraag aan het begin van dit artikel. Ik vrees dat anno 2025 de weegschaal doorslaat naar nurture, online nurture wel te verstaan. De onlinewereld lijkt een moreel niemandsland te zijn geworden.

Als we tegenwicht willen bieden aan de boodschappen die onze leerlingen in de onlinewereld opdoen, dan moeten we de kloof in kennis en ervaring gaan verkleinen. Ik geef drie tips:

1 Laat je bijpraten door je leerlingen

Onze leerlingen zijn voortdurend online. Zij kennen de digitale wereld als geen ander. Laat jouw leerlingen jou gidsen. Stel je geïnteresseerd op en vraag of die ander jou een rondleiding wil geven langs belangrijke plaatsen.

2 Maak een account aan

We moeten aanwezig zijn op populaire apps zoals TikTok, Snapchat en Instagram. En misschien ook wel op Telegram of Discord. Ook al wil je er niet zijn, dit zijn wel de plaatsen waar jouw leerlingen hun overtuigingen opdoen. Blijf bij!

3 Volg influencers

Volg eens een poosje een aantal influencers. Jouw leerlingen kunnen vast enkele namen noemen. Als je die influencers een poosje volgt, weet je ook welke boodschappen zij verspreiden. Tot slot: laat je door mij niet beïnvloeden, overtuig jezelf!

door Kees van Overveld

MEER WETEN? LEES EN/OF BEKIJK:

- Overveld, K. van (2023). *Scholen op scherp*. Huizen: Uitgeverij Pica.
- Weijers, M. (3 oktober 2024). *Influencer Tate veroorzaakt onderwijscrisis in Australië*. NOS Nieuws.
- Bekijk de documentaire *I am Andrew Tate* op 2Doc.nl

Kwinkmeting

Spelende leraren

Een tijdje geleden gaf ik een training aan het team van een basisschool. Niet op de school zelf, maar op een externe locatie – ze hadden een ‘tweedaagse’ met het hele team. Toen ik aankwam, was het nog pauze. Een paar leerkrachten leefden zich uit op de trampoline, er werd rondgereden op grote mensen-skelters, er werd gebadmintond en gevoetbald. En ergens in een hoekje zat een leerkracht het thuisfront te missen... Kortom, een heel gewone pauze op een schoolplein.

Even later zaten ze tegenover me in een halve cirkel; sommigen wat bezweet, anderen nog vol energie. Er was duidelijk veel gebeurd in de pauze. Tijdens de training die volgde, werd daar een paar keer naar verwezen. ‘Jij werkt zoals je trampoline springt,’ zei iemand tegen een collega, ‘je gaat maar door en gaat maar door.’ ‘Ik denk dat jij in de klas net zo streng bent als met badmintonnen,’ zei een ander over haar gewaardeerde duo-partner. Het leverde veel gespreksstof op; leraren moeten vaker spelen, in het kader van hun professionele ontwikkeling.

Ook voor kinderen geldt dat er tijdens de pauzes en het spelen veel momenten zijn waarop ze zichzelf en de ander tegenkomen. Hoewel je daar niet altijd allerlei analyses op los hoeft te laten (spelen mag gewoon leuk blijven), kan het soms toch zinvol zijn om er later samen met de kinderen op terug te komen. Het spel kan helpen om te ontdekken wat je kwaliteiten zijn, wat je leerstijl is en je manier van

samenwerken. In één oogopslag kun je zien wat twintig vragenlijsten maar moeilijk in beeld krijgen.

Na afloop van de training was het gelukkig alweer tijd voor de volgende pauze, waarin de grote mensen-skelters weer eerlijk verdeeld moesten worden. Joelend ging het team naar buiten; behalve die ene leerkracht, die ging facetimen met haar gezin. Ook goed!

Erik Idema

Ouder- informatie

Sociaal-emotioneel leren thuis

Je kind klapt dicht. En dan?

Je ziet het voor je ogen gebeuren: je kind wil iets vertellen tijdens een familiebezoek maar klapt dicht. Het weet het niet meer. Of het krijgt op het schoolplein een compliment en je kind kijkt zwijgend en verlegen naar de grond. Dat hebben we zelf soms ook. Je ontmoet iemand op straat en weet even niet hoe te reageren. Of iemand verwijt je iets en pas achteraf weet je wat je had moeten zeggen.

Dom genoeg reageren we niet altijd handig op onze kinderen die dichtklappen. Vaak leggen we de lat te hoog en verwachten we een prestatie van het kind. De spanning loopt op. En voor je het weet wordt het een probleem en gaan meer mensen zich met het kind bemoeien. Het komt onder druk en... zucht, dat werkt juist niet. Spanning kan het dichtklappen juist verergeren. Precies dat wat je niet wilt.

Mijn advies: laat het er zijn

Wat zou er gebeuren als we toestaan dat kinderen soms onhandig gedrag hebben? Stel je voor dat we gewoon accepteren wat er is. Dat we zeggen: 'Tsja, net wist je nog wat je wilde zeggen en nu is je hoofd leeg' of 'Jij denkt zo en de ander op een andere manier, en dat is helemaal goed.'

Het scheelt zo veel als we een erkennend woord of gebaar kunnen geven aan een kind dat een error heeft, stilvalt of afhaakt.

En dan?

Heeft je kind er last van, neem hem dan mee in wat hij graag zou willen dat er anders is. Ga samen op ontdekkingsstocht naar een alternatief voor de situatie. Laat vooral ook zien wat je kind eerst nog niet kon en nu wel. En laat hem dit zelf benoemen. Je kunt ook nog vragen wat hij andere kinderen ziet doen en wat bij hem zou passen.

Laat je verrassen

Als je loslaat komen er vaak prachtige alternatieven aan het licht. Het is belangrijk dat we kinderen de tijd geven zich veilig te voelen om zich te durven en kunnen uiten. Ondertussen geven we hun knipogen, schouderklopjes en benoemen we wat zij op dat moment nog niet zelf kunnen. Simpel toch? Net zolang tot hun eigen luikjes weer opengaan en de error verdwijnt.

*door Tea Adema, trainer
bij Opleiding tot kinder- en
opvoedcoach*

Hoogintelligente leerlingen die steeds vaker vastlopen in het onderwijs

Hoogintelligente kinderen, je zou verwachten dat ze moeiteloos door het onderwijssysteem zouden navigeren. Maar steeds vaker raken deze kinderen erin verstrikt en vragen ze met moeilijk gedrag thuis of op school aandacht. Ik deel graag een aantal waardevolle inzichten aan de hand van het verhaal van Jasper.

Hoge intelligentie kun je bij kinderen meestal niet aan de buitenkant zien. Ook bij Jasper is dit het geval. Hij weet het niet van zichzelf en zijn ouders ook niet. Ze staan er gewoon niet bij stil. De ouders van Jasper vertellen dat hij een gevoelige jongen is, en thuis nemen zij steeds vaker bepalend gedrag waar. Op school en thuis gaat hij het liefst zijn eigen gang. Schoolse taken zijn vaak niet interessant genoeg en moeilijke, uitdagende taken gaat hij liever uit de weg.

Hoe onzekerheid en verwarring onbedoeld worden gevoed

Stel je voor... je staat in de schoenen van Jasper. Iedere dag krijg je taken op school die niet voldoende op jou zijn afgestemd. Het is een valkuil te denken dat dit voor Jasper gemakkelijk is gezien zijn intelligentie. Net als kinderen die moeite hebben met leren, heeft ook hij een stap te zetten om zich te bewegen naar het aanbod wat te eenvoudig, te langzaam en met te veel stappen wordt aangeboden. Jasper loopt vast!

Verstriking en verwarring

Jasper past zich aan aan het onderwijsniveau dat vooral is afgestemd op de middengroep. Dat vergt op onbewust niveau veel van hem en zorgt ervoor

dat hij minder lekker in zijn vel zit. Daarbij wil Jasper het graag goed doen. Maar zijn angst dat hij het niet goed doet, maakt dat hij zich steeds minder laat zien. De verveling slaat toe en hij verstoort de les door andere kinderen af te leiden. Hij trekt zich meer terug en thuis merken zijn ouders zijn frustratie, waar hij zichzelf beschermt met een schild van boosheid.

Wat gebeurt er als we Jasper meer gaan uitdagen? Komt Jasper door meer uitdaging beter in zijn vel te zitten? Een hoogintelligent kind meer aanbieden klinkt logisch. Maar Jasper heeft nog niet de vaardigheden en mindset ontwikkeld om op zijn werkelijke potentieel te kunnen werken. Er is nog iets nodig waardoor hij zijn normale ontwikkeling weer kan oppakken. Nu zorgen de druk en stress ervoor dat hij gedrag laat zien van vermijden, bepalen en de strijd aangaan. Jasper heeft de uitdaging zeker nodig, maar ook hulp om zijn plek op school in te nemen.

Hoe de leerkracht kan helpen

De leerkracht kan Jasper helpen door zijn hoge intelligentie te laten herkennen en erkennen. Voor Jasper is het enorm helpend wanneer hij gezien en gehoord wordt door de leerkracht en steun krijgt. En dan gaat het vooral om het versterken van zijn autonomie. Dat is anders dan Jaspers strategie van bepalend gedrag die hem controle biedt en verminderde spanning. Kinderen die autonoom zijn, hebben keuzevrijheid en zijn de baas over hun gevoelens, gedachten en handelingen. Jasper is nog weinig zelfbewust en autonoom.

Autonomie versterken

De autonomie bij Jasper versterken helpt hem zijn ontwikkelingstaken weer op te pakken. Dit kan met een coachende begeleidingsstijl van de leerkracht.

De valkuil daarbij is de inzet van een hulpgevende begeleidingsstijl waarbij een leerkracht dingen voordoet en extra uitleg geeft. Een coachende begeleiding stimuleert Jasper om zelfstandig te leren en zélf problemen op te lossen. De leerkracht doet dit door actief te luisteren en het stellen van open vragen die Jasper aanzet tot het oplossen van het probleem.

Voorbeelden van vragen vanuit een coachende leerstijl:

- Wat denk je dat de volgende stap is?
- Hoe zou je dit probleem aanpakken?
- Wat zijn mogelijke oplossingen die je kunt bedenken?
- Wat zou er gebeuren als...?
- Wat heb je nodig om verder te komen?
- Kun je me vertellen waarom je voor die aanpak hebt gekozen?
- Wat heb je al geprobeerd en wat waren de resultaten?

Praktische aanbevelingen

Om hoogintelligente leerlingen beter te ondersteunen, kun je het volgende doen:

- Bied uitdagende leerstof en differentiatie.
- Gebruik een coachende aanpak.
- Bied sociaal-emotionele ondersteuning en versterk zelfbewustzijn.
- Versterk autonomie bij kinderen waardoor ze interne hulpbronnen zoals zelfvertrouwen, assertiviteit, hulp vragen en zelfstandigheid gaan inzetten.

Podcast: Autonomie versterken bij kinderen

In deze podcast deel ik waardevolle inzichten die helpen om autonomie bij kinderen te versterken.

MEER WETEN?

www.jeugdenkinderpraktijkrota.nl

Over Sander Kooijman

Sander Kooijman is kinderpsycholoog met een eigen praktijk in Amersfoort. Hij geeft kinderen mee dat ze hun moeilijkheden in het leven zelf op hún manier kunnen aanpakken.

Omdat kinderen ook hulp nodig hebben van mensen uit de directe omgeving - ouders en school - helpt hij kinderen zodat ze zelf om deze hulp kunnen en durven vragen.

DE PIRAMIDE VAN MASLOW

ALS HULPMIDDEL VOOR KINDEREN

De piramide van Maslow is een model dat helpt om te begrijpen welke behoeften mensen hebben om zich gelukkig en vervuld te voelen. Dit model, ontwikkeld door de Amerikaanse psycholoog Abraham Maslow, verdeelt deze behoeften in vijf niveaus: van basisbehoeften zoals eten en drinken, tot het realiseren van je dromen en potentieel.

De niveaus van de piramide

- **Basisbehoeften:** Die hebben we nodig om fysiek te overleven, zoals eten, drinken, slapen en frisse lucht.
- **Veiligheid:** Een veilige woonplek, gezond blijven en bescherming zijn belangrijke voorwaarden voor ons gevoel van veiligheid.
- **Liefde en saamhorigheid:** Mensen hebben behoefte aan liefde en verbondenheid. Familie, vrienden en het gevoel ergens bij te horen, zijn cruciaal voor ons welzijn.
- **Waardering:** We willen gewaardeerd worden en onszelf waardevol voelen. Complimenten en het ontwikkelen van zelfvertrouwen spelen hierin een belangrijke rol.
- **Zelfactualisatie:** Het hoogste niveau gaat over het vervullen van je potentieel en je dromen. Dit betekent creatief zijn, nieuwe dingen leren en doen waar je blij van wordt.

Toepassing voor kinderen

Als ouder vond ik het belangrijk om deze piramide op een kindvriendelijke manier aan mijn zevenjarige zontje uit te leggen. Ik wilde hem laten zien wat hij nodig heeft om zich gelukkig te voelen en daarmee een sterk fundament om op te kunnen bouwen. Door samen de piramide door te nemen, leren

kinderen beter hoe hun behoeften zich stapelen en hoe ze zelf de 'ster' van hun eigen leven zijn.

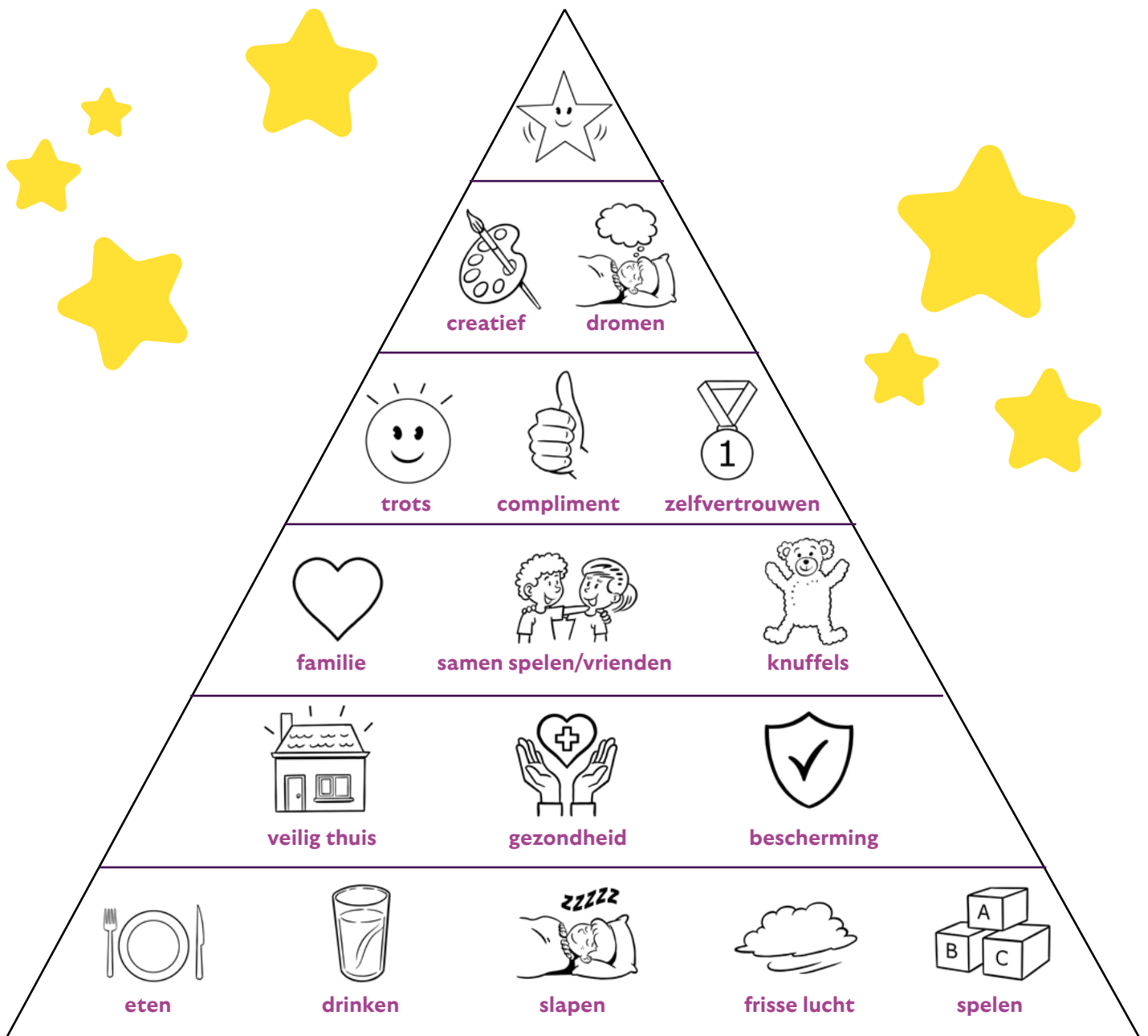
Een ster in de top

In de tekening die ik voor mijn zontje heb gemaakt, heb ik bovenaan de piramide een ster geplaatst. Deze ster staat voor zelfbewustzijn en het besef dat je de regie hebt over je eigen leven. Het symboliseert dat, hoewel alle niveaus belangrijk zijn, ieder kind zelf de hoofdrolspeler is in hoe het zijn leven vormgeeft. Kinderen hebben de kracht om keuzes te maken en hun eigen pad te volgen; een belangrijke boodschap binnen sociaal-emotioneel leren.

Linda van Valkenhoef is persoonlijk leiderschapscoach
www.innercompasscoach.nl

De
 piramide
 van Maslow is een
 waardevol hulpmiddel
 om kinderen te leren hoe ze hun
 behoeften kunnen herkennen, vervullen en
 tegelijkertijd zelfbewuster te worden. Dit helpt
 hun om emotioneel en sociaal sterker in het leven te staan.

Kwink, voor een sociaal veilige groep!

Een sociale en veilige groep waarin je verstorend gedrag zoals pesten kunt voorkomen.

Kwink is praktisch, leuk en altijd actueel

Werkt met 5 bewezen gedragscompetenties

Voor groep 1 t/m 8

Probeer Kwink uit met de hele school!
Vraag een gratis proefabonnement aan via

www.kwinkopschool.nl/proefabonnement

Al meer dan 1600 scholen werken met veel plezier met Kwink!

www.kwinkopschool.nl

t 033-460 19 40
e info@kwintessens.nl
i www.kwintessens.nl

Kwink is een uitgave van uitgeverij Kwintessens

 kwintessens